

(ร่าง)

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง หลักเกณฑ์ มาตรการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ พ.ศ....

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์ มาตรการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ เพื่อกำกับดูแลกิจการให้ถูกหลักสุขาภิบาล และเฝ้าระวังคุณภาพน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ ให้ผลิตน้ำดื่มที่มีคุณภาพปลอดภัยต่อการบริโภค

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุขจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ มาตรการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ พ.ศ....”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“กิจการผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ” หมายความว่า ตู้ หรือสถานที่ หรือจุดบริการที่มีการผลิตน้ำดื่มด้วยเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ

“เครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ” หมายความว่า ผลิตภัณฑ์สำหรับติดตั้งกับตู้จำหน่ายน้ำเพื่อปรับปรุงคุณภาพน้ำให้สะอาด มีคุณภาพมาตรฐาน และปลอดภัยในการบริโภค

“ผู้ดำเนินการกิจการ” หมายความว่า บุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทการผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ

“ผู้ควบคุมการดำเนินการกิจการ” หมายความว่า ผู้ดูแล หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ดำเนินการกิจการให้ควบคุม กำกับ หรือดูแลการดำเนินการกิจการผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า เจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

ข้อ ๔ ผู้ใดประสงค์จะดำเนินการกิจการผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติในลักษณะที่เป็นการค้าต้องยื่นขอรับใบอนุญาตการประกอบกิจการต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตที่ตั้งของกิจการนั้น

ข้อ ๕ ผู้ดำเนินการกิจการ และผู้ควบคุมการดำเนินการกิจการ ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และมาตรการที่กำหนดไว้ในประกาศนี้

ข้อ ๖ สถานที่ตั้งเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) อยู่ห่างจากแหล่งที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อน บริเวณที่มีฝุ่นมาก แหล่งน้ำเสีย แหล่งมูลฝอย และไม่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์แมลงและสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค สะดวกต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษา และสามารถป้องกันฝนและแสงแดดได้ หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ต้องมีมาตรการป้องกันความเสี่ยงดังกล่าว

(๒) พื้นบริเวณที่ตั้งเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติต้องมีความแข็งแรง มั่นคง เรียบ สะอาด ไม่มีน้ำขัง มีการระบายน้ำที่ถูกสุขลักษณะ และการติดตั้งเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติต้องยกสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๑๐ เซนติเมตร

ข้อ ๗ คุณลักษณะเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ ต้องเป็นดังต่อไปนี้

(๑) มีคุณลักษณะตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมว่าด้วยเรื่องกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมต้มน้ำดื่มหยอดเหรียญอัตโนมัติ หรือเทียบเท่า

(๒) ชิ้นส่วนและพื้นผิวทั้งหมด สะอาด ไม่รื้อซึม ทำจากวัสดุที่แข็งแรง ปลอดภัย ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ สามารถทำความสะอาดและตรวจสอบได้ง่าย ไม่ดูดซับน้ำหรือสิ่งสกปรก ทนต่อการทำความสะอาดและการฆ่าเชื้อซ้ำ ๆ

(๓) หัวจ่ายน้ำและส่วนที่ต้องสัมผัสกับน้ำ ต้องเป็นวัสดุชั้นคุณภาพใช้กับอาหาร (Food grade) หรือวัสดุชั้นคุณภาพที่สามารถใช้กับน้ำได้ หรือวัสดุที่ไม่มีความเสี่ยงที่จะมีสารที่มีผลกระทบต่อสุขภาพปนเปื้อนออกมากับน้ำ

(๔) หัวจ่ายน้ำต้องสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๖๐ เซนติเมตร และช่องรับน้ำดื่มต้องมีประตูที่ปิดได้สนิท มีความแข็งแรง ทนทาน มีขนาดที่เหมาะสมสำหรับวางภาชนะบรรจุน้ำ

(๕) ระบบไฟฟ้าต้องปลอดภัย มีระบบป้องกันกระแสไฟฟ้ารั่ว มีการตรวจสอบ และบำรุงรักษา เพื่อให้ใช้งานได้อย่างปลอดภัย

(๖) การแสดงฉลากของเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ ให้ปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการว่าด้วยฉลากเรื่องให้ตู้จำหน่ายเครื่องดื่มหยอดเหรียญอัตโนมัติเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก โดยแสดงไว้ที่ด้านหน้าของเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ ในลักษณะคงทนถาวรที่สามารถเห็นและอ่านได้อย่างชัดเจน

(๗) เครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ ต้องผลิตน้ำดื่มที่ได้คุณภาพหรือมาตรฐาน เป็นไปตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเรื่องน้ำบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท

ห้ามมิให้ผู้ดำเนินการกระทำการ หรือปล่อยให้ผู้ใดกระทำการต่อเติม ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติในทุกกรณี เช่น การต่อสายยางจากหัวจ่ายน้ำ การเปลี่ยนแปลงระบบกรองน้ำ หรืออุปกรณ์ภายในโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ผลิตหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๘ การควบคุมคุณภาพมาตรฐานในการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

(๑) แหล่งน้ำที่นำมาใช้ผลิตน้ำดื่ม ได้แก่ น้ำประปา น้ำบาดาล ต้องมีคุณภาพตามที่หน่วยงาน
ภาครัฐรับรอง

(๒) ในการยื่นคำขออนุญาตประกอบกิจการครั้งแรก ให้ผู้ดำเนินกิจการแสดงผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำดื่ม ตามข้อ ๗ (๗) เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาอนุญาต

(๓) จัดให้มีการเก็บตัวอย่างน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ ส่งตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ วิทยาศาสตร์ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต โดยต้องมีคุณภาพหรือมาตรฐานตามข้อ ๗ (๗) ครอบคลุมดัชนีชี้วัดคุณภาพน้ำ อย่างน้อยต่อไปนี้

(ก) ปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำทั้งหมด (Total dissolved solid)

(ข) ความกระด้างทั้งหมด โดยคำนวณเป็นแคลเซียมคาร์บอเนต

(Total hardness as calcium carbonate)

(ค) อี.โคไล (*Escherichia coli*)

ทั้งนี้ หากแหล่งน้ำที่ใช้ผลิตน้ำดื่มอยู่ในพื้นที่ที่มีปัจจัยเสี่ยงต่อการปนเปื้อน ให้พิจารณาตรวจวิเคราะห์ดัชนีชี้วัดคุณภาพน้ำที่เสี่ยงนั้นเพิ่มเติมตามความเหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเสี่ยงของแหล่งน้ำในพื้นที่นั้น

(๔) จัดให้มีการเก็บตัวอย่างน้ำดื่มเพื่อตรวจวิเคราะห์โคลิฟอร์มแบคทีเรีย โดยใช้ชุดทดสอบอย่างง่าย อย่างน้อยปีละ ๖ ครั้ง โดยผลการทดสอบต้องไม่พบการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรีย หากพบต้องดำเนินการหยุดจ่ายน้ำ ปรับปรุงแก้ไขทันที และตรวจสอบซ้ำ

ข้อ ๙ มาตรการการดูแล บำรุงรักษาและการทำความสะอาด ดังต่อไปนี้

(๑) ทำความสะอาดสถานที่หรือบริเวณที่ติดตั้งเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติเป็นประจำและเมื่อพบความสกปรก เพื่อมิให้เกิดการสะสมของฝุ่น ขยะมูลฝอย และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงและสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค รวมถึงต้องดูแลมิให้น้ำท่วมขังบริเวณที่ติดตั้ง

(๒) ทำความสะอาดพื้นผิวเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ ช่องระบายน้ำล้น และหัวจ่ายน้ำ ให้ถูกสุขลักษณะเป็นประจำและเมื่อพบความสกปรก เพื่อป้องกันการปนเปื้อนและการสะสมของฝุ่นละออง ตะไคร่น้ำ และสิ่งสกปรก

(๓) ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อถึงเก็บน้ำภายในเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง

(๔) ทำความสะอาดและเปลี่ยนวัสดุรองตามระยะเวลาที่กำหนดตามคำแนะนำของผลิตภัณฑ์ หรือเมื่อพบผลการตรวจคุณภาพน้ำไม่เป็นไปตามมาตรฐาน

ข้อ ๑๐ การบันทึกการจัดทำระบบข้อมูลและการรายงาน ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนการบำรุงรักษา ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ การล้าง และเปลี่ยนไส้กรอง รวมถึงการตรวจสอบคุณภาพน้ำ

(๒) บันทึกและปฏิบัติงานตามแผนเป็นประจำสม่ำเสมอ และเก็บบันทึกการปฏิบัติงาน พร้อมให้ เจ้าพนักงาน ตรวจสอบได้ตลอดเวลา

(๓) ต้องแสดงใบอนุญาตประกอบกิจการ และผลการตรวจคุณภาพน้ำดื่มไว้ที่เครื่องจำหน่ายอัตโนมัติในลักษณะที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย

ข้อ ๑๑ ความรู้ของผู้ดำเนินกิจการ หรือผู้ควบคุมการดำเนินกิจการ

(๑) ผู้ดำเนินกิจการ หรือผู้ควบคุมการดำเนินกิจการผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ ต้องผ่านการอบรมตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดท้ายประกาศกระทรวงฉบับนี้

(๒) ผู้ดำเนินกิจการ หรือผู้ควบคุมการดำเนินกิจการผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ ที่ผ่านการอบรมจากหน่วยงานที่จัดอบรมแล้ว ต้องนำหลักฐานการรับรองที่หน่วยงานจัดอบรมออกให้มายื่นต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ตั้งของกิจการ

(๓) หลักฐานรับรองการผ่านอบรมให้มีอายุใช้ได้สามปีนับแต่วันผ่านการอบรม

ให้ผู้ดำเนินกิจการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ผ่านการอบรม และหลักฐานรับรองการผ่านอบรมเก็บไว้ที่ผู้ดำเนินกิจการ พร้อมทั้งจะให้เจ้าพนักงานตรวจสอบได้

ประกาศ ณ วันที่ พ.ศ.

(.....)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

**เอกสารแนบท้ายประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ มาตรการควบคุม
การประกอบกิจการผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ พ.ศ....**

**๑. หลักสูตรการสุขาภิบาลสำหรับผู้ดำเนินการ หรือผู้ควบคุมการดำเนินการผลิตน้ำดื่มจาก
เครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ**

๑. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ดำเนินการ หรือผู้ควบคุมการดำเนินการผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ

๒. ระยะเวลาอบรม

จำนวน ๓ ชั่วโมง

๓. รูปแบบการอบรม

ผู้เข้ารับการอบรมสามารถเลือกเข้ารับการอบรม ได้ดังนี้

๓.๑ การอบรมเต็มเวลาตามรายละเอียดหลักสูตรรูปแบบ onsite/online หรือ

๓.๒ การอบรมโดยวิธีการออนไลน์ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-learning) เช่น MOOC Anamai

๔. หน่วยงานจัดฝึกอบรม

๔.๑ การจัดฝึกอบรมตามหลักสูตรนี้ ให้ดำเนินการโดยหน่วยงานจัดฝึกอบรม ได้แก่ กรมอนามัย
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด มหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานอื่นที่มีศักยภาพในการจัดฝึกอบรมซึ่งได้รับ
ความเห็นชอบจากกรมอนามัย

๔.๒ หน่วยงานจัดการฝึกอบรมที่ประสงค์จะดำเนินการจัดอบรม ต้องดำเนินการอบรมอย่างน้อย
ตามหลักสูตรและระยะเวลาที่กำหนด กรณีที่จะจัดการอบรมในหลักสูตรที่แตกต่างจากประกาศนี้ ต้องได้รับ
ความเห็นชอบจากกรมอนามัย

๕. รายละเอียดหลักสูตร

หัวข้อวิชาการ	วัตถุประสงค์	ประเด็นสำคัญ/เนื้อหา	ระยะเวลา
ภาคทฤษฎี			
๑. หลักเกณฑ์ สุขลักษณะ กิจการผลิตน้ำดื่มจาก เครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ และผลกระทบต่อสุขภาพ จากน้ำที่ไม่สะอาด	เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม ได้เรียนรู้และเข้าใจเหตุผล ความสำคัญของการ จัดการคุณภาพน้ำจาก เครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ และผลกระทบต่อสุขภาพ	๑.๑ สถานการณ์การจัดการคุณภาพน้ำ จากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ ๑.๒ ปัญหาคุณภาพน้ำจากเครื่องจำหน่าย อัตโนมัติ ๑.๓ ผลกระทบต่อสุขภาพของน้ำดื่ม ที่ผลิตจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ ที่ไม่สะอาด	๑๕ นาที
๒. กลไก กระบวนการ ทำงานและการปรับปรุง คุณภาพน้ำจากเครื่อง จำหน่ายอัตโนมัติ	เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ ทราบหลักการกระบวนการ ขั้นตอนการปรับปรุงคุณภาพ น้ำจากเครื่องจำหน่าย อัตโนมัติ และแนวทางการ แก้ไขปัญหาความผิดปกติ ของกลไกในการทำงานของ เครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ	๒.๑ หลักการทำงานของเครื่องจำหน่าย อัตโนมัติ ๒.๒ กระบวนการ ขั้นตอนการปรับปรุง คุณภาพน้ำจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ ๒.๓ การแก้ไขปัญหากระบวนการปรับปรุง คุณภาพน้ำผิดปกติเบื้องต้น ๒.๔ คุณภาพน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่าย อัตโนมัติ	๖๐ นาที

หัวข้อวิชาการ	วัตถุประสงค์	ประเด็นสำคัญ/เนื้อหา	ระยะเวลา
๓. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ ผู้ประกอบการกิจการผลิตน้ำ ดื่มจากเครื่องจำหน่าย อัตโนมัติ	เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา รายละเอียดกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับการประกอบ กิจการผลิตน้ำดื่มจาก เครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ	๓.๑ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และกฎกระทรวง ประกาศ กระทรวงที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกฎเกณฑ์ การขออนุญาตประกอบกิจการจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๓.๒ พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่เกี่ยวกับคุณภาพน้ำจากเครื่องจำหน่าย อัตโนมัติ ๓.๓ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ที่เกี่ยวกับฉลาก คำแนะนำ คำเตือนของ เครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ ๓.๔ พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรม ที่เกี่ยวกับมาตรฐานของ เครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ	๑๕ นาที
๔. การสุขาภิบาลสำหรับ การประกอบกิจการผลิต น้ำดื่มจากเครื่องจำหน่าย อัตโนมัติ	เพื่อให้ผู้เข้ารับอบรมได้รับ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ การจัดการสุขาภิบาลของ การประกอบกิจการผลิต น้ำดื่มจากเครื่องจำหน่าย อัตโนมัติได้อย่างถูกต้อง	๔.๑ หลักการสุขาภิบาลสำหรับการ ประกอบกิจการผลิตน้ำดื่มจากเครื่อง จำหน่ายอัตโนมัติ ๔.๒ หลักเกณฑ์และสุขลักษณะใน การประกอบกิจการผลิตน้ำดื่มจากเครื่อง จำหน่ายอัตโนมัติ ๔.๓ แนวทางการดูแลสุขลักษณะของ การประกอบกิจการผลิตน้ำดื่มจากเครื่อง จำหน่ายอัตโนมัติ ๔.๔ การบำรุงรักษาระบบปรับปรุง คุณภาพน้ำ	๔๕ นาที
๕. การเฝ้าระวังทาง สุขาภิบาลสำหรับการ ประกอบกิจการผลิตน้ำดื่ม จากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ	เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม เข้าใจเหตุผลความสำคัญ ของการจัดการคุณภาพน้ำ จากเครื่องจำหน่าย อัตโนมัติและผลกระทบต่อ สุขภาพหากไม่มีการจัดการ	๕.๑ ความสำคัญและหลักการเฝ้าระวัง ทางสุขาภิบาลสำหรับการประกอบ กิจการผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่าย อัตโนมัติ ๕.๒ วิธีการ เครื่องมือในการเฝ้าระวังทาง สุขาภิบาลสำหรับการประกอบกิจการ ผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ ๕.๓ การแปลผล วิเคราะห์ข้อมูลการเฝ้า ระวัง และการนำไปใช้ในการจัดทำ แผนการบำรุงรักษาและจัดการ สุขลักษณะของเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ	๔๕ นาที

๖. เกณฑ์การประเมินและวัดผล

๖.๑ ผู้เข้ารับการอบรมต้องเข้าร่วมการอบรม ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๖.๒ ผู้เข้ารับการอบรมต้องผ่านเกณฑ์การทดสอบความรู้หลังการอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

เอกสารแนบท้ายประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ มาตรการควบคุม
การประกอบกิจการผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ พ.ศ....

โลโก้หน่วยงาน

.....
(ชื่อหน่วยงานที่จัดอบรม)

ขอมอบประกาศนียบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

.....
(ชื่อ-นามสกุล ผู้ผ่านการอบรม)

ผ่านการอบรมหลักสูตรการสุขาภิบาลสำหรับผู้ดำเนินการกิจการ
หรือผู้ควบคุมการดำเนินการผลิตน้ำดื่มจากเครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ

ให้ไว้ ณ วันที่

(.....)

ผู้มีอำนาจลงนาม

อายุการรับรอง 3 ปี : หมดอายุวันที่